

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
egész évre 150.— L., félfévre 85.— L.
Egyes szám ára 4.— L.
Külföldre egész évre 250.— L.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
dr. Szász Ferenc.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ,
Strada Baron L. Pop 5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

Meggyilkolták Calinescu miniszterelnököt

Az ország népét gyilkos merénylet borította mély gyászba. A volt vasgárdista szervezet utolsó maradványainak tagjai merényletet követtek el Armand Calinescu miniszterelnök ellen. A gyilkosok a miniszterelnököt az utcán orvul gyilkolták meg. A merénylőket letartóztatták és a merénylet színhelyén elvették méltó büntetésüket, kivégezték őket.

A szomorú véget ért miniszterelnök 1893 május 22-ikén született Pitești-ben. Ugyanitt végzte középiskoláit is, majd a bucurești egyetem jogi és bölcsészeti karára iratkozott be, amelyet kitűnő eredménnyel végzett. A bucurești egyetemen a doktorátus megszerzése után, a tanulmányai kiegészítése céljából Párisba utazott és a francia fővárosban a jog- és államtudományból újabb doktorátust tett. Nagyszerű jogi felkészültségével, kitűnő előrehaladást biztosított magának és 1918 már a pitești békebíró székében találja.

A következő évben kapcsolódott be először a politikába. Mint a volt nemzeti parasztpárt tagja, pártja érdekében rendkívül értékes tevékenységet fejtett ki, olyannyira, hogy 1925-ben az argesi nemzeti parasztpárti kerület elnökévé választották. Három évvel később, 1928-ban Arges-megye prefektusa lett. 1929-ben a mezőgazdasági minisztériumban a főtitkári állást töltötte be, majd egy évvel később belügyi alminiszter lett.

Calinescu 1930-ban foglalta el belügyi államtitkári hivatalát s ebben a minőségében már megmutatta vezetésre hivatott képességeit, az állam szervezetében már akkor is kiváló és hasznos munkát végzett. 1933 december 28-án a Duca-kormányban, mint belügyminiszter szerepelt s rendkívül fontos intézkedéseket hozott. Az állam új rendjének megszervezésében a Miron

Cristea patriarcha kormányában vett tevékeny részt. 1938 június 22-től december 6-ig belügyminiszter s egyben helyettes miniszterelnök volt.

Később a nemzetnevelésügyi és hadügyi tárca időközi minisztere lett. Miron Cristea patriarcha-miniszterelnöknek ez év március, 7-én bekövetkezett halála után *Őfelsége II. Károly király a már eddig is erélyesnek mutatkozó s az új államrend megszerzése terén kellőképpen nem értékelhető eredményeket elért Armand Calinescut bizta meg a kormány vezetésével.*

Aránylag rövid idő alatt futotta be ezt az egyre felfelé ivelő életpályát a most gyászos körülmények közt elhunyt kormányelnök. Mint miniszterelnök, nevé feltétlenül bekerül Románia történelmébe, hiszen az ő irányításával érte el az ország mind közigazgatási, hadügyi, pénzügyi és minden más téren azt a színvonalat, amelyet mint eredményt kell elkönyvelnünk.

Széles látókörű és kiválóan munkabíró férfi volt, akinek munkássága példamutató volt

mindvégig. Felelőssége és megbízatása fontosságának teljes tudatában intézte az ország ügyeit s ugyszólván minden állami munkát személyesen irányított, hiszen nemcsak mint miniszterelnök, de mint a különböző szakminisztériumok feje is, állandó érintkezésben volt az ujjászervező ország munkájával.

Calinescu miniszterelnök kiváló politikai és szervezői képességei révén rendkívül nagy szerepet játszott az ország erőinek észszerű tömörítésében, *Őfelsége II. Károly király teljes bizalmának birtokában.*

Bizonyos, hogy halálával Románia egyik legértékesebb és legnagyobb képességű politikusának pályafutása ért *vértalan véget.*

Beteljesedett a lengyel nemzet végzete.

MOSCICKI,
köztársasági elnök.

A német és orosz haderő páncélos osztagai legyőzték a lengyel vitézségét. Már a háboru kitörésekor látható volt, hogy a németek fölénybe kerülnek, mert a nyugati hatalmak földrajzi helyzetüknél fogva nem tudják megsegíteni Lengyelországot. — Szomorú dolog, hogy a lengyel nemzet vezetői nem látták ezt előre és szomorú, hogy a háboru kitörése előtt nem találták meg a nehéz helyzetből kivezető utat! Anglia most is hirdeti, hogy a háborut addig folytatja, amíg Lengyelországgal szemben vállalt kötelezettségét teljesíti. Ennek azonban ebben a pillanatban elméleti jelentősége van! A tények ugyanis azt mutatják, hogy a lengyel nemzet gyászos végéért Anglia és azok a lengyel vezetők a jelelősek, akik ott hagyva népüket és a vitéz hadsereget, idegen földre menekültek. Napokig tartott a lengyel menekülteknek Romániába és

Magyarországba való beözönlése. A menekültek egy ország pusztulásának hírével lépték át a határokat.

A lengyel államfő, Moscicki elnök rádión át bucsuzott el népetől, ígérve, hogy kormányával az idegenben is Lengyelország sorsának jobbra fordulását fog dolgozni. Moscicki köztársasági elnök Skalkovszki miniszterelnök, Beck külügyminiszter, a volt lengyel kormány tagjainak és Rydz Smigly tábornagy kíséretében lépte át Romá-

BECK,
külügyminiszter.

nia határát. A román kormány a lengyel állampolgárokat a vendégjog szabályai szerint fogadta és számukra kényszerlakóhelyet jelölt ki. Moscicki elnök Békás községben, Rydz Smigly Craiovában, a többi lengyel menekültek a moldovai Slanic fürdőn kaptak lakóhelyet.

Mi lesz Lengyelország sorsa? — ma még nem lehet tudni. Hir szerint a németek és oro-

szok új határokat jelölnek ki Lengyelország számára. A megkisebbedett Lengyelország ugynevezett ütköző állam lenne Németország és Oroszország között. Elcsatolt részein a németek, oroszok és litvánok osztoznának, de arról is lehet hallani, hogy a volt Lengyelország testéből egy kisebb területet kihatárolnának és azon zsidó államot létesítenének. A jelenlegi helyzet szerint mindenestre azzal a szomorú megállapítással kell lezárunk cikkünket, hogy küszöbön áll Lengyelország negyedik felosztása. Lesz-e ebből feladás, vagy pedig a felosztás a lengyel nemzet gyászos pusztulását fogja jelenteni — azt a jövő háborus és diplomáciai eseményei fogják eldönteni. Ezeknek alakulását előre nem lehet látni. Ma még mind a két hadviselő fél kiméletlen harcot hirdet egymás ellen, de az sem lehetetlen, hogy a jobb belátás győzni fog és abbahagyják az ellenségeskedést.

RYDZ SMIGLY,
tábornagy.

Eltemették a nemzet halottját.

Vasárnap temették el Armand Calinescut, Románia nagy halottját. Gyilkos kezek ölték meg a miniszterelnököt, akinek végzetes elmúlásával mérhetetlen veszteség érte az országot. Elfogultság volna részünkről, ha a borzasztó bűntény után nem állapítanók meg, hogy Armand Calinescu valóban nagy államférfiu volt. Olyan időkben vette át először a belügyminiszteri tárcát, később a miniszterelnökség vezetését, midőn felforgató elemek az ország békéjét és nyugalmit zavarták meg. Már Duca, volt miniszterelnök meggyilkolása után az egész ország népe tudta és érezte, hogy a legerélyesebb eszközre van szükség, hogy a szélsőséges elemek gyilkos kilengéseit meg lehessen fékezni. Armand Calinescu már belügyminisztersége idején bebizonyította, hogy nem retten vissza a legerélyesebb rendszabályoktól sem, hogy a szélsőséges elemeket elnémitsa, s az ország rendjét és békéjét biztosítsa. Később, mint miniszterelnök, valóban rendet teremtett az országban.

Államférfiúi tevékenysége azonban itt nem állt meg. Károly király Őfelségével egyetértésben átszervezte az egész közigazgatást, megteremtette az új kormányzati rendet, nagymértékben hozzájárult az új alkotmány elkészítéséhez, megszüntette a régi pártrendszert s az egész ország politikai, közgazdasági és pénzügyi életét új alapokra fektette.

Meg kell emlékeznünk arról is, hogy Calinescu volt miniszterelnök kormányzása alatt készült el a kisebbségi statutum. Egyike volt azoknak a román államférfiaknak, aki kormányzói intézkedéseivel a románság és a kisebbségek kölcsönös megértésének az ügyét kormányzati intézkedésekkel szolgálta.

Különös érdeme, hogy a legnehezebb időben vette át az ország kormányzatát s férfias bátorsággal merte vállalni azt a kockázatot, amely a belső rend megszilárdításával és a szélsőséges elemek megfékezésével együtt járt. Armand Calinescu nem rettent vissza a legerélyesebb rendszabályoktól sem, midőn arról volt szó, hogy az ország békéjét és nyugalmit biztosítsa. Ma már az egész

ország népe tudatában van annak, hogy a volt miniszterelnök meggyilkolása nemcsak politikai gyilkosság volt, hanem közönséges és hazafiatlan gaztett. Az ország egyik legértékesebb emberének az életét oltották ki, miáltal az egész országnak mérhetetlen veszteséget okoztak.

Armand Calinescu ravatalánál az egész ország gyászolt. Vasárnap, a temetés napján az ország minden templomában gyászistentiszteleteket tartottak. Az Ateneul kupolacsarnokában felállított ravatalnál Nicodim pátriárka fényes papi segédlettel végezte a gyászszertartást. A temetésen megjelent Őfelsége Károly király, Mihály nagyvajda, a kormány tagjai, a Nemzeti Ujjászületés Frontjának főtanácsosai, az összes polgári és katonai hatóságok fejei. A temetésen képviseltették magukat a kisebbségek is. A ravatalnál Nicodim pátriárka, Argeşeanu miniszterelnök, Argetoianu a szenátus, Vaida a kamara elnöke és Válcovici, a Nemzeti Ujjászületés Frontjának főtitkára mondtak gyászbeszédet. Károly király Őfelsége az elhunyt fiához, Barbu Calinescuhoz intézett néhány meleg és bátorító szót. Az Ateneul kupolacsarnokában felállított ravatalnál a nemzet nagy halottját ágyutalpra helyezték és az állomásra szállították. A menet a Calea Victoriein és a Griviţein haladt át az északi pályaudvarhoz, ahonnan a nagy halottat Curtea de Argeşbe szállították. Itt a koporsót zöld ágakkal diszitett parasztszekérre helyezték, amely elé az elhunyt akarata szerint, hat fehér ökröt fogtak. Azután a halotti menetet a családi sirboltig kísérte Armand Calinescu koporsóját. Az utszélen az országörök és falusi emberek százai állottak. A sirnál Vaida Sándor, Gafencu és Niculescu Lungu képviselő mondtak gyászbeszédet. A Magyar Népközösség képviselőjében dr. Bartha Ignác képviselő és a német népközösség nevében pedig Kauniss képviselő beszéltek és méltatták Románia nagy halottjának érdemeit és mutattak rá arra a mérhetetlen veszteségre, amelyet Armand Calinescu meggyilkolásával az ország szenvedett.

Külföld.

Mi történt a harctereken? A nyugati harctéren változatlanul csendesség volt. A németek ugrálszik nem akarnak kezdeményezni semmit, bár a lengyel harctérről nagyszámu katonaságot vittek át a nyugati harctérre. Az angol és francia hadijelentések azzal indokolják a látszólagos tétlenséget, hogy a közeljövőben lefolyó hadműveletek előkészítése így kívánja. Repülőharcok a nyugati harctéren alig voltak, a tengeren pedig tovább tart a buvárhajó-harc.

A lengyel harctéren a következő események történtek. Mind az orosz, mind a német csapatok tovább folytatták Lengyelország területén előnyorulásukat és több helyen eljutottak azokig a vonalakig, amelyekben a német-orosz katonai bizottság megállapodott. Megállapítható, hogy lengyel földön a lengyelek még ma is sok helyen vitézül küzdenek. Több helyen az oroszok is csak harcok árán tudtak előre nyomulni. Varsónál és a Visztula mentén, továbbá Vlnánál hősiiesen ellentállottak a lengyelek. A vitézség azonban semmit sem használt a német és orosz tulerővel szemben. A lengyel katonák 10 ezer számra esnek fogságba vagy halnak hősi halált hazájuk védelmében. Több lengyel tábornok is elesett a harcokban.

Két beszéd. Hitler német birodalmi vezér Danzigban beszédet tartott. Másfélórás hatalmas beszédben foglalkozott a mostani háboru kitörésének hőzményeivel és azokkal a diplomáciai harcokkal a híralatá-

melvél végeredményében

a háboru kitöréséhez vezettek. Hitler hangsúlyozta, hogy augusztusban még létrejöhetett volna a megegyezés, ha Angliában nem kerekedik felül a háborus párt. Elmérgecsitette a helyzetet, hogy Anglia több államnak biztosítékokat nyújtott és mindenképpen arra törekedett, hogy Németországot elszigetelje. Hitler beszédében rámutatott, hogy nemcsak Németország, hanem még Franciaország is elfogadta Mussolini béketervét és így a háborut el lehetett volna kerülni, Anglia azonban hajthatatlanul mutatkozott. A háboruról megemlékezve, hangsúlyozta Hitler, hogy a német katonák hősiiesen harcoltak az ugyan-csak hősiességgel ellentálló lengyelek ellen. Hitler megemlékezett a német-orosz viszonyról is hangsúlyozva, hogy az Oroszországgal való együttműködés előre meg volt beszélve és ennek Németország állami és gazdasági szervezetére nem lesz kihatása. Hitler vezér beszédének legérdekesebb része, hogy Angliával és Franciaországgal szemben békés akaratu nyilatkozatot tett. Kijelentette, hogy Németország nyugati határait változhatatlanoknak tekintti és az angol és francia néppel békében akar élni. Hitler beszédével kapcsolatban a német ujságok megállapítják, hogy Hitler danzigi beszédében nagy békeakarataról tett tanubizonytságot. Az ujságok hangsúlyozzák, hogy Hitlernek az a célja, hogy az igazságtalanságot megszüntesse, háborus céljai azonban nincsenek, mert a világháboru hebizonyította, hogy nincsenek győzők és legyőzöttek, hanem csupán csak vesztesékl

Hitler vezér beszéde nagy

visszhangot keltett a nyugati hatalmaknál. Londonban Hitler beszédét nem tartják békülékenynek, mert nem tett határozott békeajánlatot, sőt kijelentette, hogy olyan eszközökkel és addig folytatja a háborut, ahogyan és amíg a nyugati hatalmak. Chamberlain angol miniszterelnök kijelentette, hogy Anglia és Franciaország elhatározása változatlan és tovább folytatják a harcot. Chamberlain megemlékezett az orosz csapatoknak Lengyelországba való bevonulásáról. Határozott véleményt ebben a tekintetben arra való hivatkozással, hogy az események még nem alakultak ki, nem mondott. Beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— Általános hadicéljaink közismertek, meg akarjuk óvni Európát a német támadás szüntelen félelmétől és abba a helyzetbe akarjuk hozni a népet, hogy megőrizhessék függetlenségüket és szabadságukat. Semmiféle fenyegetés sem fog eltántorítani sem minket, sem szövetségeseinket ettől a céltől.

Öthatalmi értekezlet. Francia hírforrásból származó tudósítás szerint Oroszország öt-hatalmi értekezlet összehívását fogja javasolni. Az értekezleten a következő államok vennék részt. Németország, Olaszország, Anglia, Franciaország és Oroszország. Az értekezleten megoldanák az összes függőben levő, európai kérdéseket.

A szovjet elismeri a szlovák köztársaságot. Szovjet-Oroszország berlini nagykövete közölte a berlini szlovák körökkel, hogy a szovjet Kormányának szándékában áll a szlovák köztársaság elismerése.

Nyugalom van a görög-albán határon. Az olasz újságok megállapítják, hogy az olasz és görög kormányok között nagy megértés van. A két ország között a kapcsolatok baráti jellegűek és ez a barátság kölcsönös bizalmon alapszik. Ezt bizonyítja az is, hogy az olasz kormány a görög-albán határról visszavonta az olasz csapatokat. Egyidejűleg a görög kormány is elrendelte, hogy az albán határról a görög csapatok vonuljanak vissza.

Tárgyalások Olaszország semlegessége körül. Az angol és francia nagykövetek hosszas tárgyalást folytattak Ciano gróf olasz külügyminiszterrel. A tárgyalások alkalmával az Olaszország semlegességével összefüggő kérdésekről volt szó.

Benes rádiószózata. A cseh-szlovák köztársaság volt államfője, Benes Eduárd, a londoni rádió útján üzenetet küldött a cseh népnek. Benes arra kérte honfitársait, hogy keljenek harcra a nemzeti szocialista rendszer ellen, ha másképpen nem, olyan módon, hogy alkossanak állandóan ádázul harcoló ellenzéket. Benes rádiószózatát azzal fejezte be, hogy reméli, miszerint Cseh-

szlovákia vissza fogja nyerni régi határait és a cseh nemzet el fogja foglalni az őt megillető szerepet a történelem színpadán.

Nem szállítanak olajat az oroszok Angliának. Oroszország beszüntette az olajszállítást Angliának és az angol gyarmatoknak. Egy olajszállítmányt, amely utban volt a tengeren Egyiptom felé, az orosz kormány táviratilag visszarendelte orosz kikötőkbe.

Új kormány alakul Lengyelországban. Lengyelországban új kormány alakult amely Németországgal meg fogja tárgyalni a külön béke feltételeit. A volt lengyel kormány, amelyik, mint közöltük, Lengyelországból Romániába menekült, továbbra is Lengyelország kormányának tartja magát. Hír szerint, a lengyel kormány tagjai a franciaországi Toulouseba fognak utazni és ott fogják működésüket tovább folytatni.

Amerika Japán életlehetőségeit fenyegeti. A japán újságok megállapítják, hogy az Észak-amerikai Egyesült Államok szárazföldi és tengeri fegyverkezése Japán ellen irányul. A japán

újságok kiemelik, hogy az Egyesült Államok sok olyan gazdasági intézkedést tett, amelyek Japán életérdekeit veszélyeztetik.

Angol és francia tiltakozás Moszkvában. A szovjet hadseregnek Lengyelországba való bevonulásával kapcsolatban Anglia elhatározta, hogy nem üzen hadat Szovjet-országnak, csupán erélyes tiltakozást jelent be. Hír szerint Anglia és Franciaország moszkvai nagy követei utasítást kaptak kormányaiktól, hogy tiltakozzanak Moszkvában a szovjet csapatok lengyelországi bevonulása ellen.

A magyar parlament elé került a földreform javaslat. A magyarországi földbirtokreform javaslatot gróf Teleki Pál miniszterelnök a magyar képviselőház elé nyújtotta. A törvénytervezet elsősorban a falusi lakosság ház igényeit elégíti ki. Ezen kívül a törpe birtokokat akarja kisbirtokokká alakítani, és bérlet formájában birtokhoz juttatja az arra szorulókat. Egyelőre másfél millió katasztrális hold földet adnak kis embereknek bérbe azzal, hogy amennyiben arra érdemesnek fognak mutatkozni, a föld tulajdonjogát is elnyerhetik.

Capasztalt és tanult gazda termését megháromszorozhatja.

GAZDATUDOMÁNY

A legjobb tanácsadó dr. Nagy Endre és dr. Szász Ferenc

című közel 700 oldalas, számos magyarító képpel díszített, teljes gazdasági szakkönyve. A „Magyar Nép” előfizetői számára a könyv kézbesítési díjjal együtt csak 80 lej, a bolti ár egyébként 90 lej. A rendelés összegét kérjük előre beküldeni, mert utánvételezéssel többé kerül.

Legrendelhető a Magyar Nép kiadó-vatalában Kolozsvár, tr. Baron L. Pop 5.

GAZDATUDOMÁNY

Igyekedjék mindeki mielőbb beszerezni a

című könyvet, mely a legjobb tanácsadó.

A Földközi tengeren rendszeren folyik a hajózás. Az angol tengernagyi hivatal jelentése szerint a Földközi tengeren a hajókat semmi veszély sem fenyegeti. Az angol tengernagyi hivatal jelentése következtében a hajók biztosítási tételei és a hajózállitmányok díjai megolcsultak.

Alaszkában akarják letelepíteni a zsidókat? Az Egyesült Államok kormánya azzal a tervvel foglalkozik, hogy Alaszkában több millió zsidót telepítsen le. Ezen a területen jelenleg csak 80 ezer ember él, pedig a terület sokkal nagyobb számú embert el tud tartani.

A francia államtanács határozata. A francia államtanács, Lebrun köztársasági elnök elnöklete alatt ülést tartott. Daldier miniszterelnök hosszú beszédben ismertette a nemzetközi helyzetet. Kijelentette, hogy a végső győzelem után Lengyelország vissza kapja jogait. Az államtanács tudomásul vette a megtett katonai és gazdasági intézkedéseket s egyhangulag kimondotta, hogy a háborút Angliával együtt a végső győzelemig fogja folytatni.

Békés uton lehet rendezni a Japán—kínai viszályt? Japánban az a felfogás lett urrá, hogy Kínával a háborus viszályt békés uton lehet rendezni, mert arra minden lehetőség meg van.

„Lengyelország méltó az életre.“ A Vatikán hivatalos lapja vezető cikkben foglalkozik Lengyelország sorsával. Megállapítja, hogy a lengyel nemzet megtartotta Szobieszky János, lengyel királynak azt a mondatát, hogy aki nem védekezik nem méltó az életre. A lap cikket a lengyel nemzet hősiességének méltatásával és azzal a megállapításával fejezi be, hogy Lengyelország méltó az életre.

Francia kölcsön Lengyelországnak. A francia hivatalos lapban rendelet jelent meg egy Lengyelországnak nyújtandó kölcsönről, a francia kölcsön összege 600 millió frank.

Magyarország békét kíván! Svéd újságok hosszú cikkekben foglalkoznak Magyarország helyzetével. Megállapítják, hogy Magyarország valósággal a béke szigete, ahol a lakosság nyugodtan folytatja munkáját és a termelés zavartalanul folyik. Jellemző a helyzetre, hogy a

Magyarországon tartózkodó külföldiek közül senki sem hagyta el Magyarország területét. A magyar kormány által az utóbbi időkben hozott különleges intézkedések is nagyon enyhék. A svéd újság azzal fejezi be cikkét, hogy Magyarországnak békére van szüksége és békét is kíván.

Kanada megsegíti Angliát. Kanada miniszterelnöke nyilatkozatot tett egy újságban Kanada katonai készülődéseiről. A kanadai parlament elhatározta, hogy Angliát megsegíti. Repülőket és egy hadtestet küld Anglia segítségére, amikor erre Európában szükség lesz.

Az olasz újságok szerint a háboru folytatása nem észszerű. Az olasz újságok az eddigi hadi helyzet alapján megállapítják, hogy a háboru folytatása nem észszerű. Minden lehetőség meg van ugyanis arra, hogy a függő kérdéseket rendezni lehessen.

Elhalasztották Franco olaszországi látogatását. Közöltük lapunkban, hogy szeptember hónap folyamán Franco tábornok Spanyolország államfője látogatást tett volna Olaszországban. Tekintettel a nemzetközi helyzetre, Franco tábornok olaszországi látogatása későbbi időre marad.

Rendszeren közlekednek az olasz hajók a Földközi tengeren. Az olasz hajóflotta elhatározta, hogy a Földközi tengeren rendszeren utnak indítják hajóikat.

Van-e a majomnak emlékezőtehetsége? Rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikkben számol be Tolnai Világlapja legújabb száma az állattudományi kísérletek meglepő eredményeiről a tyúk és a patkány tájékozódási képességéről és más furcsaságokról olvashatunk ebben a szenzációs cikkben.

Erdély legjobb
mezőgazdasági és közgazdasági
szaklapja a

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

Mutatványszámot ingyen
küld a kiadóhivatal

Kolozsvár, Strada Baron L. Pop 5. sz.

Előfizetési díja egész évre csak 80 lei.

Törödjünk többet falusi gyermekeinkkel

Az új iskolai év újra gyermekeinkre irányítja a figyelmet. Minden nemzetnek és minden családnak legdrágább kincse a gyermek. Sajnos, sok falusi gyermek élete, az a mostoha sors, amelyben felnő nem nagyon mutatja, azt az igazságot, hogy ő a legdrágább kincs lenne. Sokszor a legutolsó, a legfelelősebb valami a háznál. Nem mindig a gyermek iránti szeretet hiánya ennek az oka. Legtöbbször a szülőknek a megélhetésért folytatott nehéz küzdelme, az a reggelről estig való kemény munka, amely az idejüket és figyelmüket egyformán leköti. Akárt ezért, akár azért van úgy, de a legtöbb falusi gyermek sorsa általában sohasem irigyléreméltó. Sok gyermek elhanyagolt testben és lélekben, mindenképen leri róla a szegénység, a nyomor, az elhagyatottság. Hány gyermek az év háromnegyed részét mezitláb, egy szál ruhában huzza ki s hánynak egy darab száraz kenyér csupán az egész napi tápláléka. De nem mindig a szegénység, hanem nagyon sok esetben a szülők tudatlansága, könnyelműsége, sőt kapzsisága is oka lehet a gyermek helytelen, káros testi és lelki fejlődésének. Lehetne arról beszélni, hogy még ma is van olyan falu, ahol a csecsemő pálinkás kenyeret, vagy mákos főzetet kap, ha sír. Vagy megtörténik, hogy a kapzsi szülő eladja a gyermeke szájától a tejet. Valóban lehetne arról gondolkodni, hogy vajon hány magyar gyermek arca lett sápadtabb, amióta a tejtermékek értékesítése olyan nagy lendületet vett falvainkban. Tudok anyát, aki, mikor a gyermeke tejet kért „tüzeslangot“ ajánlott neki. El is temettük szegény gyermeket. Tüdőbajban halt meg.

Ha nem is lehet általánosítani az ilyen kirívó eseteket és példákat, még sem lehet tagadni, hogy sok szülőt terhel az önzés, a fukarság, hanyagság, vagy a tudatlanság gyermeke nevelésénél. Pedig ha a gyermeknek nincs meg a rendes láplálkozása és alvása, a gyermek az iskolában egész nap fáradt, bágyadt, kedvetlen s nem csoda, ha semmi kedve sincs a tanuláshoz. Az ilyen gyermektől aztán, hogy lehessen jó előmenetelt, megfelelő szellemi munkát várni és követelni? Pedig sok falusi gyermeknek napokon keresztül hiányzik a főtt, meleg étele.

Ha az ilyen s ehhez hasonló körülményekre gondolunk, látjuk, mennyire szükséges, hogy töb-

bet törödjünk falusi gyermekeinkkel. A most életbelépett új közoktatásügyi törvény intézkedései is ezt célozzák. Különösen értékelnünk kell ebből a szempontból a 37. szakaszt, amely kötelezővé teszi az iskolai kantine létesítését abból a célból, hogy a szegény gyermekeket, vagy az iskolától nagy távolságban lakókat élelemmel segíthesse. A gyermekvédelem munkáját hathatósan elősegítette az a hatósági intézkedés is, mely kötelezővé tette, hogy legalább napi 2 deci tejet minden iskolás gyermek kapjon. De ez még csak a testi élet.

Azonban a legtöbb falusi gyermeknél nemcsak a táplálkozás gyenge s az öltözet hiányos, hanem hiányzik az egészséges lelki környezet is. Ez pedig akadályozza nemcsak a gyermek egészséges lelki fejlődését, hanem az iskola helyes nevelői munkáját is. Az egymás iránti szeretet ösztönzéséből siessünk az arra reá szorult szegény szülők anyagi támogatására. De legyünk segítségére a szülőknek jó tanácsok és irányító felvilágosítások által is gyermekeik nevelésében. Mert baj az, ha a gyermek nélkülözi a ruhát, nélkülözi a rendes ételmezt, de sokkal nagyobb baj az, ha nélkülözi a helyes nevelést. Igen ártalmasan hat a falusi gyermek lelki fejlődésére a sok tekergés, utcai csatangolás. A csuf beszédet, a káromkodást, a helytelen viselkedést rendszeren az utcán tanulja. A törvény intézkedik az óvodák felállítására nézve is s azok látogatását az 5—7 éves korban kötelezővé teszi. Ha ez csakugyan megvalósulhatna, sok káros befolyástól szabadulnának meg falusi gyermekeink.

Saját érdekünk, hogy tegyük lehetővé minden falusi gyermek emberi életét. Adjuk meg a lehetőséget az egészséges testi és lelki fejlődésre. Ne tegyük idő előtt a munka rabszolgájává. Ne vonjuk el idő nap előtt az iskolától. Ne legyünk meggondolatlanok (káromkodás és más rossz példa által) gyermekeink előtt. Több szeretetet a gyermeknek. Becsüljük meg a gyermeket, aki a jövődő záloga és igérete.

Bonczida Dézsi.

Líre k.

Megalakult az új kormány.

Calinescu miniszterelnök halála után Ófelsége Gheorghe Argeşeanu tábornokot nevezte ki miniszterelnökké. Belügyminiszter Marinescu és nemzetvédelmi miniszter Ilcus tábornok lett. A kormány többi tagjai változatlanul maradtak. Az új kormány, miután megalakult minisztertanácsot tartott és azon a miniszterelnök felolvasta a kormánynak az ország népéhez intézett kiáltványát. A kormány kiáltványa a következőképpen hangzik:

„Az egész országot fájdalommal tölti el Armand Calinescu miniszterelnök galád meggyilkolása. Ezen ocsmány tett ellen a felháborodás erőteljesen nyilatkozott meg az ország minden részében. Armand Calinescu megrendíthetetlenül állt bölcs energiával és határozottsággal parancsnoki posztján, semmitsem kimélve a haza javáért, nyugalmaért és védelméért. Ezen a legfelsőbb poszton állva, gyilkolták meg.

A kormány az ország egyöntetű érzését is tolmácsolva, kegyeletteljes hódolatát fejezi ki ez emberrel szemben, aki e kivételesen nehéz időkben munkáját, intelligenciáját, energiáját, hazafiságát és életét magát is az országnak áldozta fel. Felejtethetlen lesz e nagy nagy román emléke, felejtethetetlenek a tettei.

Ugyanakkor a kormány a példás szankciók alkalmazása tekintetében megtett minden intézkedést. Hasonlóképpen az e pillanatban olyannyira szükséges nyugalom fenntartása érdekében kiemeltlen utasításokat adott a kormány.

Románia töretlen akarattal fogja tovább vinni békepolitikáját és azon lesz, hogy megerősítse a bizalom és megértés kapcsolatait az összes államokkal, szigorú semlegességet őrizve meg a jelenlegi konfliktusban.“

Románia továbbra is szigorúan semleges marad. A miniszterelnökség a következő hivatalos közleményt adta ki. Azok a különleges körülmények, amelyek között a szeptember 17-i lengyelországi események lezajlottak, továbbá az a tény, hogy a lengyel kormány a román kormánytól a román területre menekült lengyel államfő és a kormány tagjai részére menedékjog megadását kérte, arra indította a román kormányt, hogy továbbra is megőrizze szigorúan semleges magatartását a jelenlegi hadviselő felekkel szemben. A kormány továbbra is a legnagyobb házafiassággal őrködik az ország határainak biztonságán és megvédésén.

Hány lakosa van Romániának? A Bukarestben megjelenő néprajzi közlöny megállapításai szerint Romániának 19 millió 852 ezer lakosa van. Minthogy Románia lakosságának száma évente 200 ezernél többel emelkedik, Románia lakosainak száma jövőre eléri a 20 milliót. Bucuresti lakosságának száma 650 ezer, ezenkívül még négy olyan város van Romániában, melyeknek 100 ezernél több lakosuk van. Ezek a városok a következők: Kolozsvár, Cernauti Chisinau és Galati.

Távoleső előfizetőkhez. A mai mozgalmas időkben lapunk kiküldött emberei nem tudnak mindenüvé ellátogatni az előfizetési díjak beszedése végett. Bizalommal kérjük tehát előfizetőinket, hogy kötelezettségeiknek szíveskedjenek a postán való beküldésével eleget tenni.

Nagy elismeréssel ír Romániáról egy egyiptomi ujság. Kairóban megjelenő francia ujság hosszabb cikkben foglalkozik

Románia bel- és külpolitikai helyzetével. Az egyiptomi ujság dicsérettel emlékezik meg Károly király Ófelségének és kormányának munkájáról. Hangsúlyozza az ujság, hogy Dobrudzsát történelmi multja és lelkesége örökre az anyaországhoz köti. Az egyiptomi ujság azzal a megállapítással fejezi be cikkét, hogy a román nemzet fogadást tett határköveinél, hogy, vagy megvédi azokat, vagy meghal a miattuk folyó harcban.

Életbe lépett a román—magyar kereskedelmi egyezmény. Szinajában és Budapesten hosszabb idő óta folynak gazdasági természetű tárgyalások. Szeptember közepén a román—magyar kereskedelmi egyezményre vonatkozó szerződést aláírták és azt szeptember 20-án életbe léptették. A szerződés jövő év július 31-ig marad érvényben.

Ismerjük meg híres kortársainkat! A szemünk előtt lejátszódó nagy világesemények a szellemi és politikai életben fontos szerepet vállaló vezető egyéniségek felé terelik az emberiség figyelmét. A történelmet és a népek sorsát mindig a kiemelkedő személyiségek intézik. Ugyanugy a nemzetek szellemi életét és az irodalmat is a fölbukkanó tehetségek irányítják. A mi kötelességünk, hogy a magyar irodalomnak nemcsak elhalt íróit és költőit, hanem a kortársakat is közelebről megismerjük. Ezt a célt szolgálja a „Kortársaink“ című csinos kiállítású könyvsorozat minden egyes könyve: Juhász Gyula: Babits Mihály. Szondy György: Csathó Kálmán. Zsigmond Ferenc: Herczeg Ferenc. Juhász Géza: Móricz Zsigmond. Hankiss János: Tormay Cecil. Ružitska Mária: Zilahy Lajos. Ha-

raszti Emil: Bartók Béla. A könyvek egyenként 33 lejes lezállított áron kaphatók. A pénz előzetes beküldése esetén legálább 3 darab megrendelésénél portómentesen küldi a Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Rt. Cluj, Str. Baron L. Pop 5. Egy vagy két példány rendelésénél kérünk külön 10 lejt portóköltségre beküldeni. A könyveket utánvétellel nem szállítjuk.

A lakbéradót csak a folyó költségvetési évtől kezdve kell fizetni. A hivatalos lap egyik számának intézkedéséből kitűnik, hogy a lakbéradót az 1937-38. költségvetési évre nem kell fizetni. Az adó csupán az 1939-40. költségvetési évtől fizetendő. A lakbéradót a jövőben az állam fogja behajtani a lakbérleti szerződés, illetékezésével egyidejűleg.

Elemi iskolai helyiségeket kaptak a beszarábiai németek. A kormány a következő törvényrendeletet bocsátotta ki. A román állam a nemzeti nevelésiügyi minisztérium útján a beszarábiai német egyháznak, mint az illető felekezeti elemi iskolák fenntartójának, 57 elemi iskolai helyiséget adományozott. Ezek a helyiségek a jelzett községekbeli luteránus német iskolák működésének célját fogják szolgálni. Az adomány érvényét vesztené, ha az illetékes közösségek tagjai az államrend ellen tevékenykednének.

Nyelvvizsgára rendelt nyugdíjasok. A román nyelv nem tudása miatt évekkal ezelőtt több magyar tisztviselőt bocsátottak el. Az elbocsátott tisztviselők között nagyon sokan elérték a nyugdíjkorhatárt. Most nyugdíjazásukat kérve, azt a rendeletet bocsátották ki, hogy az ilyen tisztviselők újabb nyelvvizsgán kell megjelenjenek.

Tanító urak figyelmébe! Megjelentek a „Minerva” kiadású legújabb tankönyvek!

A Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Rt. (Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop 5.) a folyó iskolai évre az elemi iskolák részére teljesen átdolgozott és a legújabb tanterv minden követelményeinek megfelelő tankönyveket adott ki. Az ABC és olvasókönyvet a több oldalról beérkezett kívánságnak megfelelőleg kiegészítette számtani résszel. — A II. o. könyvet javított kiadásban hozta forgalomba. A III. és IV. osztályos tankönyveket az időközben beérkezett észrevételek alapján átdolgoztatta. Az V., VI. és VII. o. részére új könyveket adott ki, amelyek teljesen fedik a legújabb tanterv előírásait. A felső osztályok részére az anyag két könyvbe van elosztva. Egyik könyv külön-külön osztályként magában foglalja a magyar és román olvasó és nyelvtani részt, — a történelem és számtan anyagát, — míg a másik könyv, — a tudományok könyve — mindhárom osztály anyagát tartalmazza a következő tudomány ágakból: test- és egészségtan, földrajz, természetrajz, fizika, kémia, emberi és állampolgársági köteleességek. A felső osztályok részére tehát két könyv szerzendő be.

A tankönyvek részletes körülírását és az árát az alábbiakban adjuk:

1. Lőrinczi Ferenc—Bedelean Diomed: ABC, olvasókönyv és számtan a magyar tannyelvű elemi iskolák I. o. számára. (A legújabb 1938. évi program alapján engedélyezve 75—1938. Cons. Perm. sz. a.) Lei 40.—

2. Lőrinczi Ferenc, Bedeleian Diomed, Kali Sándor, Ósz Sándor: Magyar nyelv, olvasókönyv, egyéb tudnivalók, számtan, limba románă a magyar tannyelvű elemi iskolák II. o. számára. (A legújabb 1938. évi program alapján engedélyezve 74—1938. és 115—1938. Cons. Perm. sz. a.) Második javított kiadás. Lei 60.—

3. Lőrinczi Ferenc, Ferenczi Gábor, Ósz Sándor, Bedeleian Diomed: Magyar olvasókönyv, magyar nyelvtan, természettudomá-

nyok, számtan, limba románă, istoria, geografia a magyar tannyelvű elemi iskolák III. o. számára. (A legújabb 1938. évi program alapján engedélyezve 73—1938. 91—1938. és 102—1938. Cons. perm. sz. a.) Második átdolgozott kiadás. Lei 80.—

4. Lőrinczi Ferenc, Ferenczi Gábor, Bedeleian Diomed, Kali Sándor, C. Stan: Magyar olvasókönyv, magyar nyelvtan, természetrajz, földrajz, számtan, limba románă, gramatica, istoria a magyar tannyelvű elemi iskolák IV. o. számára. (A legújabb 1938. évi program alapján engedélyezve 73—1938, 90—1938, 92—1938. és 115—1938. Cons. Perm. sz. a.) Második átdolgozott kiadás. Lei 90.—

5. Lőrinczi Ferenc és társai: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, történelem, számtan, román olvasókönyv és nyelvtan az elemi iskolák V. o. számára. (Engedélyezve 437—936, 115—938. és 265—939. sz. alatt. Lei 70.—

6. Lőrinczi Ferenc és társai: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, számtan, román olvasókönyv, nyelvtan és történelem az elemi iskolák VI. oszt. számára. (Eng. 437—936, 115—1938, 265—939. szám alatt.) Lei 70.—

7. Lőrinczi Ferenc és társai: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, számtan, román olvasókönyv, nyelvtan, történelem az elemi iskolák VII. o. számára. (Eng. 437—1936, 123—1938 és 265—939. sz. a.) Lei 70.—

8. Lőrinczi Ferenc és társai: Test- és egészségtan, földrajz, természetrajz, fizika-kémia, emberi és állampolgársági köteleességek az elemi iskolák V., VI. és VII. osztályai számára. (Engedélyezve 265—1939. sz. alatt.) Lei 70.—

A könyvek bolti árából a kiadó az iskoláknak 15% engedményt nyújt. Azok a tanítók, akik az új kiadású könyvekből nem kaptak tanítói tiszteletpéldányt, forduljanak a kiadóvállalathoz (Minerva S. A. Cluj, Str. Baron L. Pop 5.), ahonnan az igénylendő könyveket megküldik.

Ami a felvevőgép mögött van. Rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikkeket közöl erről a Dáribáb legújabb száma, amely gazdag tartalommal jelent meg.

Rendesen működik a román posta. Egyes külföldi rádióállomások hírt közöltek, hogy a román posta szigorításokat és megszorításokat léptetett életbe. Ezekkel a hírekkel kapcsolatban a román posta igazgatósága cáfolatot adott ki s közli, hogy a román posta semmiféle korlátozó intézkedést nem tett. Ha valami ilyesmi történnék, arról a posta idejében értesíteni fogja a közönséget.

Puszító villámcsapás. Andrásfalván villám csapott be Balog Ferenc Ferkő istállójába. Amíg múltbát felkötötte lángha borult körülötte minden s csak pusztá életét és egy tehenét menthette ki a lángokból. Leégett háza, csüre, istállója s bennük egész évi termése, gabonája, takarmánya, gazdasági felszerelése, valamint 2 lóva és 2 tehene. Kára 100.000 lein felül van. Nagy szerencse, hogy a tüzet sikerült eloltani a helybeli, a radauci és a fratauci tűzoltók segítségével, különben Józseffalva sorsára jutott volna. Balog Ferenc Ferkő hadirokkant és egyik lábát a háboruban vesztette el. Lakásának egy részét, csürét és istállóját a nyáron építette évek hosszú során át kuporgatott pénzéből s teljesen éppen a szomorú napon fejezte be. Az építéssel kevés adósságba is verte magát s állatjai elpusztulásával kereseti lehetősége is megszűnt. Felhívjuk olvasóinkat, hogy segítsék meg Balogot s adományait juttassák el kiadóhivatalunkhoz.

Kötelező tantárgy a tánc Magyarországon. Magyarországon az új iskolai évre több iskolában bevezették kötelező mellék-tantárgyképpen a táncot. A táncoktatást tánctanárok fogják végezni.

A józseffalvi tűzkárosultak felsegélyezésére a visai ref. egyházközség hívei 1160 leit adományoztak.

Nem szabad eladni a gázálar-cokat. A légügyi és tengerészeti minisztérium tudomást szerzett arról, hogy állami és magán-intézmények, továbbá kereskedelmi és iparvállalatok fagjai gázálarcaikat a polgári lakos-ságnak drága pénzen eladják. Nevezett minisztériumok köz-hírré tették, hogy a gázálarco-kat nem szabad eladni, különö-sen pedig nem szabad üzérke-désre felhasználni.

Megindult a forgalom a román lengyel határon. A román—lengyel határt teljesen a szovjet csapatok szállották meg. A román és szovjet tisztek meg-állapodtak abban, hogy a ro-mán és a volt lengyel terület között haladéktalanul meg kell indulni a forgalomnak. A meg-beszélések alapján a lengyel menekültek egy része már visz-sza is indult Lengyelországba.

Rövid hírek

Tévedésből bombák estek egy bukovinai falura. A Rador hirszolgalati iroda jelentése szerint egy repülőgép tévedésből 2 bombát dobott le Crisciatic bukóvi-nai község határára. A 2 bomba öt embert megölt. Az események lefolyásából megállapítható, hogy csak sajnálatos tévedésről van szó.

Milyen fizetés jár a katonai szolgálatra behívott magántisztviselőnek? A kormány úgy intézkedett, hogy a katonai szolgálatra bevonult magántisztviselő-
nek teljes fizetésük jár.

Nagy vasuti szerencsétlenség történt Jeruzsálem közelében. Jeruzsálem közelében egy vonat társas gépkocsival ütközött össze. A borzalmas szerencsétlenség alkalmával 52 ember meghalt, 5 megsebesült.

Földrengést jelzett a bukaresti földrengést jelző állomás. A bukaresti földrengést jelző készülék Bucurestitől 650 kilométerre föld-rengést jelzett.

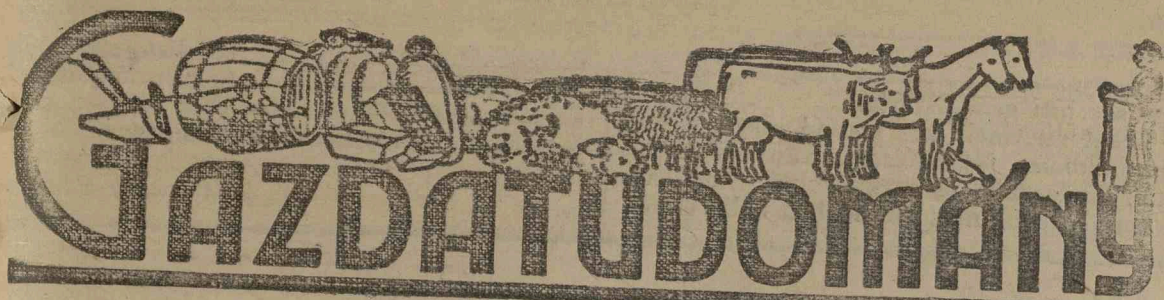
Hat betüből áll:

PORZOL

lilas-vörös dobozának címkéje és oldalára ragasztott engedélyezési címke 3-as számot visel.

A PORZOL téglavörös színű, biztos üszögpusztító és termés-növelő hatású

PORZOL-t kérjünk PORZOL-t kapjunk!
nincs „újfajta PORZOL“

GAZDATUDOMÁNY

Beszélő példák.

A Székelyföld néhány hegyvidéki gazdájától olyasvalamit lehet hallani, hogy a gazdasági lapokban megjelenő oktatások náluk nem igen válnak be, mert talajviszonyaik nem éppen megfelelőek a cikkekben hangzottatott gazdálkodás alapelveinek s így inkább saját megfigyeléseik alapján fejlesztik elődeiktől örökölt gazdasági tapasztalataikat.

Ezek az okoskodások egyes eldugott helyen lévő s nehezen művelhető parcellákra vonatkozhatnak ugyan, de vidékekre semmi esetre sem, mert a földet hozzáértéssel elő lehet készíteni szakszerű gazdálkodásra, bárhol legyen az.

Bodó Dénes, székelyszentkirályi gazda — mint elmondja — a Magyar Nép tanácsa útmutatása alapján, 1937. év tavaszán a kukorica sorbaültetés rendszerével próbálkozott meg ott a „Hargita” lábánál meghúzódó községének oldalas határában, ahol azelőtt ilyenről nem is álmodtak az emberek, és a sorbaültetés jól bevált.

E célra félhold földet szakított ki a többiből és spárga segítségével beültette szabályszerűen 80 cm. tő és 90 cm. sortávolságra.

Amikor zsinórmértékre megkezdtek az ültetést — mondja Bodó — a jövő-menő emberek gunyolódva mondogatták, hogy elment az esze. Hát amikor kikelt és csak imitt-amott lehetett látni egy-egy szálat, majd kikapuktak a kacagástól.

Ősszel aztán, mikor a félholdról 2 nagy bordószékér tisztított kukoricát vitt haza, már irigykedve nézett utána mindenki s nem állották megkérdezni, hogy azt a sok gyönyörű kukoricát miként tudta kikényszeríteni ebből a havasalji földből.

— Földkurával s szakszerű munkával! — felelte Bodó.

Ez az irigység egyébként nem is volt mindenki alapnélküli, mert olyan kukoricát adtak még nem láttak Szentkirályon. Már kint mezőn disze volt a határnak. Minden kukoricaszárat 2—3 vastag cső ékesített, melyek 40 cm.-esre is megnőttek. Ugy, hogy a sorok között alig lehetett elmenni tőlük. Csodálkoztak és irigykedtek az emberek. De volt is versenytárs a következő évben bőven. Sőt. akik azelőtt kikacagták az

utánzásban azok voltak az elsők. Ezzel az utánzással idén már több, mint 50 gazda alkalmazta a sorbaültetés rendszerét s remény van arra, hogy ez a hasznos ujitás rövidesen az egész falu gazdáira kiterjed, sőt még azon is túl megy.

Hát a nemesített búza meghonosítása a Székelyföld gazdáinak mit jelent? Olyan közgazdasági fellendülést, előmenetelt, amit a szaklapoknak megköszönni nem lehet. Mert nem csak mennyiségileg veszi észre a gazda előnyét, hanem minőségileg is, midőn a piacon 10—15 lejjel drágábban el tudja adni vékánként, mint a nem nemesített vagy elegy gabonát.

Pár évvel ezelőtt a hidegebb és hegyvidékeken még nagyon ragaszkodtak a rozs és elegy-gabona termeléséhez, mert úgy tudták, hogy ez bírja a hideget, szárazságot, esőt legjobban. Ma azonban bebizonyosodott tény, hogy a nemesített búzát egyik sem éri meg s ez is elég jól bírja az éghajlat szeszélyét.

Mindenesetre a jó gazda szemelőtt tartja a munkát és nem vár csodát, hanem a föld alapos elkészítése után idejében elveti a nemesített tiszta búzát s tavasszal — szükség szerint — kétszer-háromszor megboronálja és így éri el azt a szép eredményt, melyet az idén is fel tudott mutatni.

Még valami. Több község határában azt a jóleső megállapítást lehet tenni, hogy a gazdák szakszerű gyümölcsösök létesítésével foglalkoznak. Ezt szépen és roppant okosan csinálják, különösen a süköiek, akik a község közelében fekvő szántóikban egy-két sor (50—60, sőt 100 drb.) fajgyümölcsfát ültetnek. De meg kell említenem Varga András és János medeséri gazdákat is, akik letarolt erdőjük helyére gyönyörű gyümölcsösöt állítottak be. Ezt a nagy darab földet más egyébre talán nem is használhatták volna, mert csupa erdő veszi körül, s olyan hegyoldal, hogy szántani nem lehetne s kaszálónak sem volna alkalmas; gyümölcsösnek azonban kitünően bevállott. Amint hallottam, már is hasznot hajt, de pár év múlva szép jövedelmet fog hozni.

Ime, ezek a beszélő tények igazolják, hogy igenis kell szaktanács mindenkinek.

mert nagyszerűen beválik a Magyar Nép út-
mutatása szerinti gazdálkodás.

Tehát senkinek sem szabad idegenkednie
a gazdálkodás fejlesztésére irányuló út-
mutatóktól, tanácsoktól és utasításoktól, még ak-
kor sem, ha azok nem mindenben fedik elgon-

dolásainkat. Mert amit régimódiságunk miatt
nem tartunk célszerűnek és véleményünkkel
összeegyeztethetőnek, lehet, hogy éppen az a
legjobb és leghasznosabb részünkre.

Vinczeffy Sándor.

Most is kell pusztítani a kertben a gyomokat!

A legtöbbben nem fordítanak
figyelmet arra, hogy a gyomokat
összel is kell irtani a kertben.
Nagyon sok gyommag ugyanis
éppen ilyenkor, ősszel érlel ma-
got. Tekintettel arra, hogy
egyes gyomok példátlanul nagy
számu magot érlelnek, mindent
meg kell tenni a kertben az őszi
gyomirtásra. Jellemzősül, hogy
milyen óriási számu magot ér-
lelnek egyes növények, közöl-
jük az alábbi adatokat. A pász-
lortáska egyetlen töve egy év-
ben 64 ezer magot érlel. Van-
nak olyan gyommagvak, ame-
lyek több százezer magot érlel-
nek egy évben. Sőt a lóherén
elősködő aranka egy töve egy
évben 2 millió magot érlel. Még
az a szerencse, hogy a gyom-
magvak fele nem csiraképes,
igen nagy részük pedig nem ke-
rül olyan viszonyok közé, hogy
kicsirázhasson. A számok azon-
ban figyelmeztetnek arra, hogy
most ősszel, amikor már rende-
leten nem szoktak törődni a zöld-
léges kertben a gyomokkal, vé-
gezünk komoly gyomirtó mun-
kát. Ezzel nemcsak a jövő évi
gyommentességet biztosítjuk,
hanem a munkának több évre
kiható haszna is fog mutat-
kozni.

A porzol hatásáról tett tapasztalatom.

Ismerek egy gazdaságot 10
éve. Nincsenek táblái vetésfor-
góra beosztva, nagyon kevés
trágyával rendelkezik 230 kat.
holdból évente alig bir megtrá-

gyázni féltrágyázás mellett 10
kholdat, vannak táblák, 20 éve
nem voltak trágyázva. A jelzett
gazdaság 1929—1935 évig rézgá-
liccal pácolta elvetett búzamag-
vát, a falusi kisgazdák szintén
így, a falusi gazdák búzavetése
azonban mindig szebb volt,
mint a gazdaságé, mert földjeik
jobb karban voltak, 1935. évtől
a gazdaság porzollal pácolt s a
gyengén trágyázott földjében
ezen évtől mindig szebb volt a
búzavetése, mint a falusi kisgaz-
dáké a jól kezelt földjükben,
mert a kisgazdák még mindig
kékkövel pácolnak. Tényleg a
porzol nagyon jó hatással van
az elvetendő magvakra. A gaz-
daságnak egy táblájába egy kis-
gazda vetett feles búzát, ugyan-
ennek a táblának a más részit
a gazdaság vetette el búzával
és a gazdaság által vetett búza-
vetés szebb és erőteljes, míg a
kisgazdák sokkal gyengébb. Itt
is a gazdaság porzollal, a kis-
gazda rézgáliccal pácolt! A por-
zról a hirdetett valódi igazat
elismerem.

—j. —a.
kisgazda.

Mezőgazdasági mozgósítás.

A hivatalos lap rendeletét kö-
zöl, amely felhatalmazza a föld-
művelésügyi és nemzetvédelmi
minisztereket, hogy jónak és al-
kalmasnak látott eszközökkel
biztosítsák a hadsereg és a pol-
gári lakosság ellátását. A tör-
vényrendelet intézkedik arról,
hogy különleges időkben mi-
képpen kell megszervezni a me-
zőgazdasági termelést, hogy az
ország és a lakosság gazdasági

életében ne lépjenek fel nehézsé-
gek. A rendelet előírja, hogy
milyen tartományi, megyei és
helyi bizottságok fogják a me-
zőgazdasági mozgósítás terveit
végrehajtani. Az új intézkedés
azt a célt szolgálja, hogy külön-
leges időkben biztosítani lehes-
sen úgy a mezőgazdálkodás me-
netét, amint az rendes időkben
folyik.

Mivel javíthatjuk a termésere-
ményeket?

Hogyan növelhetjük gazdasá-
gunk jövedelmét?

Erre a kérdésre felel öt kitű-
nő gazdasági tanácsadó könyv,
melyek rövid ideig mélyen le-
szállított áron kaphatók a „Ma-
gyar Nép” kiadóhivatalában
(Cluj, Str. Baron L. Pop 5.) a
rendelés összegének és rendelés-
enként 10 lej portókölttségnek
előzetes beküldése mellett.

Aujeszky L.: Az időjárás és a
mindennapi élet 332 oldal, 48
képpel és rajzzal eddig 84, most
csak 34 lej.

Ballenegger: A termőföld hi-
bái, 192 oldal, 56 képpel eddig
88, most csak 34 lej.

Éhik: Prémis állatok tenyész-
tése, 45 képpel, eddig 68, most
csak 31 lej.

Hankó: A hal és halgazdaság,
56 képpel, eddig 42, most csak
34 lej.

Rapaics: A kenyér és táplálé-
kot szolgáltató növényeink törté-
nete, 46 képpel eddig 42, most
csak 34 lej.

Rendelje meg még mal

Fontos teendők a virágos kertben.

A virágos kertben még javában nyílnak a szép, őszi virágok. Az ilyen virágok akkor nyílnak sokat és hosszú ideig, hogyha az elnyitott virágokat levágjuk. Csak egyes töveken szabad meghagyni kevés virágot, hogy magot érleljenek és a jövő évre magot szedhessünk. A nyíló virágokat karóhoz kell kötözni, hogy a virágszárak ne törjenek le. Ilyenkor még a rózsák is nyílnak. Gyakori öntözéssel segítjük elő a virágok ki fejlődését. Érett trágyával meg lehet trágyázni a rózsatöveket és trágyázás után a földet jól meg kell kapálni, hogy a trágya a talajba kerüljön. Ennek csak a jövőre lesz hatása, hancm kellő öntözés mellett vagy eső idő után a trágya jótékony hatása már most is mutatkozni fog. A tövek bőven fognak virágozni, az ágak erőteljesen fognak fejlődni és jól beérnek, úgy, hogy jövőre a rózsatő igen jó erőben lesz.

Piaci

Szigoruan ellenőrzik az elsőrendű szükségleti cikkek árát.

Az elsőrendű szükségleti cikkek árát törvényrendelettel szabályozták. A rendelet szerint a közszükségleti cikkek áránál a kereskedő nem számíthat 20%-nál nagyobb hasznot. Sok helyen ellenőrizték a hatóságok az árakat és megállapították, hogy egyes kereskedők szabálytalanságokat követtek el. Mindenütt ahol szabálytalanságokat állapítottak meg, jegyzőkönyvet vetettek fel és az ügyekben a bíróság fog ítélni.

Nagy szilva- és diótermés van Romániában.

Románia szilvatermelő vidékein idén nagyon szép termés volt. A kormány, hogy a szilva feldolgozását előmozdítsa, egyes vidékeken szilva feldolgozó központokat létesített és nagy összeget szánt arra, hogy a szilva feldolgozását rendszeresen el lehessen végezni. Hír szerint a nemzetvédelmi miniszter nagyobb mennyiségű szilvát, szilvaizet és szilvóriumot fog a hadsereg ellátásának céljaira megvásárolni.

A diótermés ebben az évben kitűnően sikerült. A becslések szerint idén 8 ezer vagon dió termelt Romániában. A dió külföldi elhelyezésének kilátásai nagyon kedvezőek és így remélhető, hogy a diónak jó ára lesz.

Milyen drága lesz a búza?

Kormányintézkedés következtében az ujságok figyelmeztetik Románia földműveseit, hogy a háborus helyzet következtében a búza nagyon meg fog drágulni. A jóslások szerint egy mázsa búza ára 600—700 lej körül lesz. Ezek a jóslások azonban egyelőre nincsenek kellőképpen megalapozva. Mert bizonyos, hogy a búza drágulni fog azonban számszerűleg nem lehet kifejezni, hogy a drágulás milyen mértékű lesz. Mindenesetre azt ajánljuk azoknak az olvasóinknak, akiknek eladó búzájuk van, hogy a búzát olcsó pénzért ne prédálják el.

Drágul a tűzifa!

A vagonhiányra való tekintettel a fa iránt rendkívül nagy kereslet mutatkozik. Tekintettel arra, hogy a hideg időjárás közeledik, attól lehet tartani, hogy a fa ára nagyon meg fog drágulni.

Ipari rovat

Munkakönyvet csak állampolgársági bizonyítványra adnak ki.

A munkaügyi miniszterium szigorú rendeletben szabályozta a munkakönyvek kiadásának új rendjét. A munkaügyi miniszterium elrendelte, hogy munkakönyveket ezután csak azoknak lehet kiadni, akik állampolgársági bizonyítványt tudnak felmutatni. Azoknak nem szabad kiadni a munkakönyvet, akik nem rendelkeznek állampolgársággal és nem mutatnak fel állampolgársági bizonyítványt.

A munkaügyi miniszter rendlete nagyon megnehezíti a helyzetet, mert az 1936. évi életbelépett rendelkezések úgy irták elő, hogy a munkakönyv kiadásához ugyan állampolgársági bizonyítvány felmutatása szükséges, de úgy intézkednek, hogy annak hiányában, más igazoló irattal, így katonai könyvecskével (livrettel), is lehet az állampolgárságot igazolni. A zsidó állampolgároknak az állampolgársági bizonyítványon kívül fel kell mutatniok a felülvizsgálati eljárás során hozott végleges döntést is.

Új árjegyzékünk

megjelent,
kivánatra díjlanul megküldjük.

Számócapalántákat és

folytontermő

eper-palántákat

azonnal szállíthatunk.

Ambrosi, Fischer & Co. A. u. d. Iud. Alba.

A legszörnyűbb halál legyőzője.

1895 szeptember 28-án, ezelőtt 44 esztendővel, az egész művelt világ aggodalmas várakozással tekintett Páris felé. Nem hadüzenetre, nem valami politikai eseményre vártak. Amitől félték, amire a legnagyobb aggodalommal gondoltak, az egy 75 éves ősz tudós halála volt. Napok óta megrendülve olvasták a világ minden részén súlyos betegségének hírért. Mindenütt, ahol csak művelt emberek éltek, ezrek és ezrek imádkoztak ennek az öreg francia tudósnek az életéért. Amikor szomorú vég mégis bekövetkezett. 1895 szeptember 28-án Pasteur (ejtsd Pásztőr) Lajos, francia tudós, a párisi egyetem világhírű tanára, nemes lelkét visszaadta teremtettségének. Utolsó pillanatai alatt egyik kezét hősiességével fogta, másikkal pedig a keresztet tartotta. A világ egyik legnagyobb tudósa gyónás és áldozás után hunyta le örök álmra szeméit.

A halálhír villámgyorsan terjedt el. Talán abban az időben senki más ember halála nem okozott volna olyan óriási részvétet és fájdalmat, mint éppen a Pasteuré. Másnap rengeteg ujság gyászfekete keretben jelent meg s az elhunyt francia tudósról a világ minden részén meghatott szavakban emlékeztek meg.

A nagy halott valóban megérdemelte ezt a páratlan szeretetet és tiszteletet, mert az emberiség egyik legnagyobb jóltevője volt. Nem olyan, aki azért híres, mert valamilyen ütközetben megverte az ellenséges hadsereget. Nem, ő éppen az emberi élet egyik legnagyobb védelmezője volt. Munkásságával és halálánálval millió és millió ember életét mentette meg a legkinosabb haláltól. Neki köszönheti az emberiség, hogy ma sok-sok veszélyes betegség ellen olyan könnyen lehet védekezni. Még ezelőtt 100 évvel a veszett állat harapását csak úgy tudták gyógyítani, hogy tüzes vassal kiégették a megharapott lestrészből a harapás helyét. Ha ezt nem tették meg idejében, a veszett állat által megharapott egyén pár hét múlva irtózatossá vált. Ma a megharapott egyén mindössze pár injekciót kap, s e pár tűszúrással megmenekül az irtózatossá válástól. Mindez a Pasteur érdeme. Az ő felfedezése tette lehetővé annyi és annyi ember életének megmentését, mert ma minden országban a Pasteur által felfedezett módszerrel gyógyítják a veszettgyanus egyéneket. Minden művelt országban működik egy intézmény, melynek a betegségnek a tanulmányozásával és

gyógyításával foglalkozik, s melyet éppen Pasteur nevére Pasteur-intézménynek neveznek.

Ki volt ez a csudálatos ember és hogyan tudta felfedezni a gyógyítás módját?

Pasteur Lajos egy Arbois nevű kis francia faluban született. Timármester gyermeke volt, aki sohasem gondolt arra, hogy tudós legyen. Festő akart lenni, de egyelőre a tanítóképzőt végezte el. Am nem volt kedve tanítószkodni s ezért Párisba ment festészetet tanulni. Ehhez ismernie kellett a festékanyagok, különböző vegyszerek összetételét s így járt el Pasteur az egyetem vegyészeti előadásaira. Megtanulta a festékgyártást és ebből élt. Mivel azonban jó megfigyelő és éleseszű ember volt, csakhamar olyan felfedezéseket tett, amelyek nevét az egész országban ismeretessé tették.

Egyik első felfedezése az volt, hogy az élesztőgombák szerepét és fontosságát felismerte. Felfedezte az élesztőgombák szaporodási módját s ezzel a bor, sör és ecetgyártásnak óriási szolgálatokat tett. Nemsokára mindenfelől őt hívták segítségül, ha valahol a bortermeléssel, vagy szeszgyártással bajok voltak. Megtanította a termelőket arra, miképpen tudják borukat a romlástól megóvni. Bebizonyította azt, hogy a levegőből, porból szabadszemmel nem látható kis gombaszerű csírák ülednek le az ital- és ételneműekre s ezek a csírák okozzák az elromlást. Ő fedezte fel a folyadék élelmiszerek megőrzésének módját, a felforraltatást, melyet az ő nevére pasztörizálásnak neveznek.

Legnevezetesebb felfedezése a veszettség elleni védőoltás. Hosszu évekig dolgozott, kísérletezett, saját életét veszélyeztetve a veszett kutyák között. De addig figyelte, addig tanulmányozta a beteg állatokat, míg rájött a gyógyítás lehetőségére. Felfedezte, hogyha veszettségben elpusztult nyul száritott agyából a veszett állat által megharapott egyént beoltja, annak semmi baja sem lesz. Ez a nagy felfedezés 1885-ben, ezelőtt 54 esztendővel történt. Az egész világ ünnepelte a nagy tudóst, aki megfeszített munkájával annyi és annyi embert mentett meg a legszörnyűbb haláltól. Nevét mind a mai napig a világ legnagyobb jóltevői között emlegetik.

OLVASSÁTK
A MAGYAR NÉP KÖNYVEIT!

Mulafiató

SZÉP KERÉK ALMAFA.

Kertemnek közepén szép kerék almafa,
Öröm nézni rája;
Ezer alma rajta, meghajlik alatta
Ékes koronája.

Van az én kertemben almafa sokféle,
Ilyen szép egy sincsen.
Adta jókedvébe s vette kegyelmébe
Ezt a fát az Isten.

Százsor is megnézem Kertemnek e fáját,
Azt hiszem, hogy álom;
Gyöngyörű formáját, szép piros almáját
Meghatva csudálom.

A nap, az áldott nap, lám, az is csudáljal
Meg-megáll nem egyszer;
Csudálja, csudálja, aztán meg nem állja,
Csókolja ezerszer.

S nézzétek, nézzétek, a szép piros almák
Csókolják a földet!
Az áldott nap csókját szépen tovább adják
A jó anyaföldnek.

Ifjú voltam, mikor ezt a fát ültettem,
Hajam feketéllett;
Észre sem is vettem, csak megöregedtem,
Mire termővé lett.

Óh, csakhogy megértem szép kerék almafa
Csuda nagy termését,
S hallom unokáknak, játszódnán alatta,
Csengő nevetését!

Óh, csakhogy megértem... níl, hogy szedegetté
Szép piros almáját!

Óh, csakhogy megértem... Isten, tartsd meg
Kertem legszebb fáját!

Benédek Elek.

Hogyan lehet aranyat szerezni?

Sok embernek a legfőbb kívánsága, emészté szerelme ennek a kérdésnek a megoldása. Ez a gond tölti be a nappalokat, ez szüli a nyugtalan álmokat. Némelyek egész életüket rááldozzák e szenvedélyre, sőt még ennél is többet: tisztességet és tisztaságot; ám a sóvárgott kincsek mégsem jutnak a birtokába s aranyéhesen tűnnek le a rövid földi zarándokútról.

Pedig olyan kézenfekvő a mód, az eszköz, mellyel aranyhoz juthatnak. Nem kell egyebet tenniök, csak azt, hogy keljenek fel idejében. Mert nemcsak közismert a régi közmondás, hanem igaz is, hogy „ki korán kel, aranyat lel.”

Ezt a szép, aranyat érő szólás-mondást Péterke akkor hallotta először, mikor iskolába került. A tanító úr felírta a táblára s egymásután huszszor mondta el velük, hogy el ne felejtsek. Mielőtt az értelmét megmagyarázná, próbára akarta tenni a nebuljakat s tréfásan ilyen leckét adott fel nekik:

— Ezután keljetek fel ti is korán és keressétek meg az aranyat. Amelyik megtalálta, az mutassa meg nekem.

Péterke a bimbó-lélek teljes bizodalmaival hitte el a közmondásban rejlő ígéretet s másnap szokása ellenére jóval korábban kelt ki a meleg ágyacskából s miután sebtiben felöltözött, elindult aranyat keresni. Először is rendre vette az egész házat. Benézett az ágyak alá, bekukucskált az almáriomok háta mögé, a konyhában egy edény sem került el a figyelmét, minden elképzelhető rejtékhelyet felkutatott; de még egy annyi aranyra sem bukkant, mint a körme fekete téje. Kilódult tehát az udvarra s ott folytatta a munkát. Bokrok alját figyelte, a kavicsos ösvény csalogatta itt-ott fénylő holmival, de mikor kezébe vette, mind átváltozott üvegdarabbá vagy csillogó homokszemmé.

A kudarc nem lohasztotta le a Péterke kedvét. Arra gondolt, hogy nem volt eléggé szemes, vagy nem jó helyen kereste a kincset s reggelénként újult buzgalommal látott neki a kutatásnak. Az édesapjának, egy jómódu mészárosmesternek,

Minden magyar jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a
Minerva Biztosító Részvénytársaság
 Tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni.

feltűnt a Péterke különös viselkedése s kíváncsian szolt rá:

— Mit keresel kisfiam olyan szorgalmasan?

— Aranyati — volt a bölcs válasz.

— Milyen aranyat? — kérdezte az apa meglepődve.

— A tanítóbácsi azt mondotta, hogy ki korán kel, aranyat lel. Hát én azt az aranyat keresem. Azért kelek fel olyan korán.

— Vagy úgy? — simogatta meg mosolyogva a mézárós a gyerek buksiját. Aztán egy hirtelen ötlettől megkapva, így szolt Péterkének:

— Tudod mit fiacskám? kelj csak fel ezután is ilyen korán s amíg én a vágóhidat megjáróm, te menj be a mézárszékbe s vigyázz rá, hogy a segédek ne mérjenek nagyobb adagot, mint kellene s a vevők ingyen húst ne lopjanak. Ha a dolgot jól elvégzed, majd én is fogok segíteni, hogy az aranyat megtaláld.

Péterke szívesen ráállott a vásárra s minden reggel pontosan tett eleget ellenőrzői hivatalának, a segédek nem kis bosszúságára. Eltelt már három hét is, mikor a fiú már jónak látta megkérdezni:

— Apuska, mikor indulunk aranyat keresni?

— Légy csak türelemmel édes gyermekem, — biztatta az apja — majd annak is eljön az ideje.

Péterke szentírásnak tartotta az édesatyja minden szavát s szentül meg volt győződve arról,

hogy az ő segítségével nem fog elmaradni az eredmény. S bár nehezen és későre, de csakugyan elkövetkezett az az idő. Az ötvenedik napon ugyanis, amint Péterke a reggeli tejkávéhoz járó kiflit felemelte az asztalkendőről, a sütemény alól egy csillogó aranypérez kacsintott bámuló arcába. A gyermek aggodalommal vegyes örömmel kapta fel a pénzdarabot s lélekszakadva rohant az édesatyjához:

— Tessék csak megnézni Apuka, ez nem arany?

— Ez bizony édes fiacskám valódi arany, még pedig a javából. Hol találtad?

— A kifli alatt — hangoskodott Péterke kitörő jókedvvel — s most már Apukának nem kell, hogy segítsen a keresésben.

— Nem is segítek lelkem, mert azt egyedül te kerested és te is találtad meg. S nem árt, ha már most megtanulod, hogy a korán keléssel nem sokra jutunk, ha amellet csak lustálkodunk és nem dolgozunk. Majd meg fogtok tanulni egy másik közmondást is, mely így hangzik: „Munkásság az élet sója...“ Ha ez párosul a korán keléssel, akkor megkerül az arany. Szorgalmas, hasznos munkával becsületes arany... Amit te a mézárszékben reggelenként elvégeztél, az naponta megért 10 krajcárt s ez az arany pénz ötven ilyen nap munkájának az ára. Bizony sokszor kell korán kelni, amíg az ember egy aranyat talál...
Fancsalí Sándor

Apróságok • Adomán

Szomorú számok.

Megállapítható, hogy a mostani háboru módszerei lényegesen különböznek az 1914—18. évi világháboruban alkalmazott módszerektől. Ennek elsősorban az az oka, hogy a mai korban minden állam gépesítette hadseregét és tökéletesítette mind a tüzérség, mind a gyalogság felszerelését. A mai háboruban tehát a főszerepet a tökéletesített gépek és fegyverek viszik. Jellemzésül közöljük a következő számadatokat: Egy francia hadtest tüzérségében percenként 70 ezer kiló, tehát hét vagon gya-

logsági és tüzérségi löszert lö ki. Egy német hadtest ugyanennyi idő alatt 60 ezer kiló vagyis 6 vagon löszert tüzel el. A legtöbb tüzérségi és gyalogsági löszert aránylag az orosz hadseregben fogyasztanak. Egy szovjet hadtest percenként 80 ezer kiló, tehát 8 vagon löszert tüzel el. A tüzérség a mai hadseregben sokkal erősebb, mind volt a világháboruban. Bizonyítják a következő számadatok. Egy francia hadtest tüzérsége egyetlen lövésre 6 ezer 300 kiló gránátot és srappelt lö ki. Egy német hadtest tüzérsége egyetlen lövésre 6 ezer kiló tüzérségi löszert fogyaszt, az orosz hadsereg egy hadtestének tüzérsége ezet-

len lövéssel 7 ezer 136 kiló löszert tüzel az ellenségre. Az elmondott számok sejtetik, hogy milyen borzalmas módon megváltozott a hadviselés. Ma az orosz hadsereg győz, amelyik jobban fel van szerelve. Mutatja ezt a lengyel hadsereg összeomlása. A német harcikocsikkal és gránátokkal szemben semmit sem használt a lengyel katonák vétezsége.

Magyarország olajkínese.

A magyarországi Lipse környékén levő olajkutak számát állandóan szaporítják. Jelenleg a kutakból naponta 50 vagon olajat nyernek. Nehány hónapdon belül 2 új kutat fognak

furni és remélik, hogy Magyarország naponta 150 vagon olajat fog termelni. A furásokkal egyidejűleg 300 kilométer hosszú csővezetéket építenek, hogy azon az olajat Csepelig vezessék.

A léghajó mint teherszállító eszköz.

A német-országi kereskedelmi szerződéssel kapcsolatban rendkívül érdekes terv merült fel. Hír szerint a németek elhatározták, hogy a személyszállító, Zeppelin léghajókat áruszállításra fogják berendezni. A léghajókon petróleumot és petróleum termékeket fognak szállítani. Hír szerint a léghajók a legközelebbi idő alatt megkezdik a Németország és Oroszország közötti teheráru forgalom lebonyolítását.

Gyapjút lehet készíteni a lefölezött tejből.

A gyapju vegyi anyaga fehérje. Ugyanilyen anyagból áll a sajt és fehérje alkotja a hús legnagyobb részét is. Egy olasz tudós abból kiindulva, hogy a gyapju abból kiindulva, hogy a gyapju és sajt vegyileg rokonságban állanak, hosszas kísérleteket végzett arra vonatkozólag, hogy milyen eljárással lehetne a tejből levő sajtanyagból gyapjút gyártani? Az olasz kutató abból indult ki, hogy a vajgyártás alkalmával visszamaradó sovány tej nem hasznosul jól. Az ilyen tej ugyanis rendszeren állati takarmányozás céljait szolgálja vagy pedig kevésbé értékes sovány sajt készül abból. Így jutott arra a gondolatra, hogy a sovány tejből levő sajtanyagból gyapjút készítsen. Az olasz vegytudós kísérletei nagyszerűen bebizonyították és ma már nagy gyártásban készítik sovány tejből a műgyapjút. Az olasz gyártás melyik az ilyen fajta műgyap-

ju készítésével foglalkozik, tervbe vette, hogy Dániától és más nagy tejtermelő államoktól átveszi a lefölezött tejet és óriási mértékben fogja előállítani a műgyapjút.

Villanykörte

a napfény pótlására.

Amerikában újszerű villanykörtét találtak fel. A villanykörte fénye ugyanolyan sugárkából áll mint a napsugár. Az új villanykörte különösen télen van nagy jelentősége, amikor nincsen napfény, mert nemcsak világít, hanem kitűnő egészségi hatást fejt ki az emberi szervezetre. Az újszerű villanykörte másik előnye, hogy kevés villamosáramot fogyaszt és így a körtével való világítás nagyon olcsó.

Szerencsétlen

és szerencsés baleset.

Az amerikai Bostonban történt az alábbi érdekes eset. Ez előtt 30 évvel egy Kenneth Hort nevű kisfiú fürdés közben fejest ugrott. Fejét megütötte a tó fenekében és azóta balszemére nem látott. Most 30 év után ismét hasonló szerencsétlenség történt vele. Fejest ugrott a vízbe és újból megütötte a fejét. Ez alkalommal azonban nagyon szerencsésnek bizonyult az ütés, Kenneth Hort ismét lát balszemével.

Megszűnt a világ első ujságja.

A világ első ujságját Kinában adták ki Krisztus után 732-ben. Az ujság a King Pao címet viselte. Kiadója és tulajdonosa Sou-Kung nevű kínai volt. Az ujság azóta rendszeren megjelent. Megjelenésének több mint ezerkétszáz éves fennállása után a japánok megszüntették a lapot. Így tehát a japán-kínai háborúnak a világ első ujságja is áldozatul esett.

Hűségess menyasszony.

A vőlegény szemrehányóan így szól a menyasszonyhoz: — Hol voltál tegnap délután, mindenütt kerestelek és sehoh sem találtalak meg.

— Az állatkertben voltam édesem, de állandóan rád gondoltam, — feleli a menyasszony.

A nagy festő.

— Mit fest, művész úr?

— Egy tehenet a réten.

— De hiszen a képen egyáltalán nincs fű.

— Mert megette a tehen.

— És hol van a tehen?

— Elment más legelőre fűvet keresni.

Tanácsadó.

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt (orvosi tanácsokért 30 lejt) könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

Kályáni előfizető. A nemes mogyoró termelésével kapcsolatban újabban nagyon sok panasz hangzik el azért, hogy a termés, mielőtt megérne, lehull. Ezt egy gomba-betegség okozza, ami ellen nagyon nehéz védekezni. A németországi tapasztalatok valóban azt mutatják, hogy, ha a nemes mogyoró ültetvénybe közönséges erdei mogyoró töveket is ültettek, a termő virágok jobban kötődtek és így a mogyoró tövek bővebb termést adtak. Meg lehet

próbálni tehát ezt is, vigyázva azonban arra, hogy ha közönséges mogorót ültettünk a nemes mogoró közé, magvetés utján többé ne szaporítsuk, mert koreszódok fognak keletkezni. A legbiztosabb dolog a mogorót bujtásokról szaporítani. A mogorót lehet ültetni ősszel és tavasszal. Tekintettel arra, hogy a Mezőségen a tavaszi időjárás nagyon száraz szokott lenni, az őszi ültetést ajánljuk. Ültetés alkalmával a vesszőket vissza kell meteszeni és a téli hidegek beállta előtt a mogorótöveket fel kell hantolni, hogy a gyökereknek a fagy ne ártson. A mogoró-ültetvény termésének fokozására nagyon jó a megfelelő trágyázás is. Ha a bokrokat trágyázásban részesíti, bizonyára mutatkozni fog iótekonny hatása a termés megzaporodásában. Emellett vigyázzon arra is, hogy a mogoró elszénült ágait vágja ki és neveljen új termő husángokat. Ha az elmondottakat tekintetbe veszi, valószínűleg sikerülni fog bokrai termésének fokozása.

Z. I. A lucerna nevének érdekes eredete van. A svájci Luzern tartományban természetük először nagy mértékben a gazdák. Innen terjedt el egész Európában. A nevének eredete tehát Luzern tartomány nevére vezethető vissza.

Z. L. A molibden nevű fém, amelyikről az ujságokban olvasott ezüst fehér színű és rendkívül kemény. A hadi iparban nélkülözhetetlen, mert az ágyú csövek és páncél lemezek keményítéséhez molibden fémet használnak. Romániában Rézbánya környékén bányásznak molibden fémet.

F. I. A vadrózsák szemzését mind addig végezheti, amíg az alany feladja a héját. Az a fontos, hogy a szemzés a nagyobb fagyok bekövetkezése előtt összeforrjon az alannyal. Ha a forradás jól sikerül, abban az esetben tavasszal a szemek jól ki fognak hajtani. Sőt azt mondhatjuk, hogy legtöbbször a későn szemzett rózsák nagyon jól beválnak és tavasszal erőteljes hajtásokat nevelnek. Az olyan alanyokat, amelyek nem adják fel héjukat, nem szabad szemezni.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért: T. I. Resicza, M. J. Ratosnya, L. I. Csikesatószeg, K. J. Erdőszentgyörgy, N. Zs. Dezsőháza, N. V. Medesér és O. M. Kovászna.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Megbizottaink közül négyen keresik fel a legközelebbi napokban azon előfizetőinket, akik hátrálékban vannak. Ezen megbizottak közül Vinczeffy Sándor Udvarhely megyének azon részeit látogatja meg, ahol utóbbi időben még nem volt. Kovács Endre Marostorda megyének marosvásárhelyi, mezőbándi és mezőriúcsi járásában levő hátrálékos előfizetőinktől szedi be a díjakat. Török István Hunyad, Torda-aranyos és Alsófehér megyéket, míg Tóth Imre Krassó, Szörény és Temes megyének rékási, gátaljai és buzási járásait látogatja meg. Felkérjük mindazon előfizetőinket, akik az említett területeken laknak, hogy hátrálékaikat megbizottainknak szabályszerű nyugta ellenében fizessék ki és amíg közösségükben megjelenik megbizottunk, előre gyűjtésük össze a pénzt, hogy felesleges utat, illetőleg időt ne töltsenek el. Ezen a helyen is felkérünk minden hátrálékos, hogy igyekezzenek a hátrálékos díjat kifizetni, mert lapunk fenntartása különösen a mostani időben rendkívül nehéz, a pénzek nagyon gyengén folynak be a nyári hónapok alatt és így minden pénzre szükségünk van. Annál is inkább esedékes részünkre a folyó év végéig szóló hátrálék kifizetése, mert az év nagyrésze már letelt és akiknek eddig bizalommal hiteleztünk, be kell látnia, hogy csak úgy lehet lapunkat fenntartani, ha minden hátrálékos az 5 díjjal eleget tesz fizetési kötelezettségének. — Azon előfizetőinket akikhez ez alkalommal nem küldhettünk megbizottakat, felkérjük, hogy az általunk kitöltött és lappeldányaihoz mellékelte postautalvány felhasználásával küldjék be az ott feltüntetett összeget.

K. Zs. Versében szép gondolatok vannak, érzik, hogy szívéből fakadtak. Sajnos azonban versének formája nem közelíti meg a belső tartalom mértékét és így a közölhetőség mértékét sem. Olvasson és tanuljon sokat, hogy tudását és műizlését csiszolja.

B. D. Cikkét köszönjük. Kérjük gépelje ezután ritkított sorokkal, mert a nyomda könnyebben szedi a ritkított sorokkal gépelt kéziratot.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: P. J. Hatolyka 120, Dr. L-né F. I. Maroscsucs 155, M. R. Targoviste 155, F. A. Krassófüzes 155, K. Gy. Lupény 155, T. Z. Máramarosziget 155, T. Ö. Kamarasziget 85, K. M. Maneciu Ungureni 155, Sz. S. Alvincz 155, J. M. Bácsfalu 2962, T. P. Gy. Vajdaszentiván 155, T. P. Resicabánya 55, M. M. Berend 155, Sz. A. Alsóilosva 150, F. I. Erdőszengyel 341, Özv. N. L-né Mikola 125, G. E. Dedrádszéplak 105, G. J. Szentleányfalva 150 lej.

Apróhirdetéseket

Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb hirdetés 50 lej. Állástkeresők részére 20 szóból 40 lej. — Előfizetőinknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lej. Az apróhirdetési díj előre fizetendő. Jelíges leveleket csak a portó beküldése esetén továbbítunk. Ugyisintén az érdeklődőksekre is csak úgy adunk választ, ha a válasz lev. lapot mellékelik, vagy bélyegben küldik be a portóköltséget.

Jó bizonyítványokkal és 10 évi szolgálattal rendelkező segéd októbér 1-re állást keres fűszerüzletben, vagy bodegában, Kolozsváron, vagy más vidéken is. — Cim a kiadóban.

Laptulajdonos: Magyar Nép Rt.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
dr. Szász Ferenc.

Minerva Rt. nyomdája Kolozsvár,
Serv. Cent. C. VI. A. Ban de imprimat.

A hűséges szolga kitüntetése.

Magyarországon a hosszú ideig szolgáló gazdasági cselédek kitüntetésben részesítik. A magyar földművelésügyi miniszter nagy súlyt helyez arra, hogy minden hűséges és hosszú szolgálatot teljesítő gazdasági cseléd méltó jutalomban és elismerésben részesüljön. Képünk egy 76 éves számadó gulyás kiüntetésének egyik pillanatát ábrázolja.

Embernagyságú levél.

Nálunk most kezdődik a fák őszi lombhullatása. Az első derek után, vagy pedig ha az éjszakák hűvösebbé váltak, a fák levelei sárgulni, pirulni kezdenek és az őszi szelek lesodorják a leveleket a fákról. A föld déli féltékén most kezdődik a tavasz s forró földön sok vidékén pedig most köszönt be az esős évszak s a növényzet rendkívül buján fejlődik. Képünkön az Afrikában termő elefántfű egy levelét mutatjuk be. Látjuk, hogy a levél ember magasságu. Bizony olyan hatalmas állatoknak a táplálására mint az elefánt gyorsan és nagyra növekvő növényzetről kellett hogy gondoskodjék a természet.

Tanuld meg!

Akkor friss a tojás ha főzés után héjja nem válik le.

Gyakori panasz, hogy a főtt tojást nem lehet jól meghámozni, mivel a tojásfehérje hozzá ragadva a héjához. A háziasszonyok általában azt tartják, hogy a főtt tojás héjja azért nem válik le, mert a tojás nem volt friss. Ezzel szemben megállapítható, hogy éppen az olyan tojásnak a héjja nem válik le jól főzés után, amely nem volt állott. Tekintettel arra, hogy az olyan tojásnál, amelyet nem lehet jól héjától elválasztani meglehetősen nagy veszteség keletkezik azáltal, hogy a tojásnak egy része a héjjon marad, segíteni kell a bajon. Könnyen meglehet hámozni a friss főtt tojást is a következő módon. Miután a tojás megfőtt egy pillanatra hideg vízbe mártjuk, azután pedig asztalhoz való ütögetéssel apróra törjük a héját és tenyerünkkel

hengergetjük. Az ilyen módon kezelt tojás héjja könnyen leválik és semmi sem ragad ahhoz a tojás fehérjéből.

Figyelmeztető!

Csak olyan búzát szabad elvetni, ami a konkolyozó géppel, vagy mint általánosan hívják, a triörrel ki volt tisztítva. A vetőmagot porzollal kell pácolni, hogy az új termés ne legyen üszkös. A búza porzolózását, mint képünk mutatja, forgatható hordóban, vagy kisebb mennyiség esetén zsákban végezzük.

Barna az én munkás karom.
Izmát barna földnek adom.
S kapok három ékességet:
Bort, búzát és békességet.

Vigyázz magadra!

Gyümölesszedők vigyázatok
Ág törhetik alattatok.

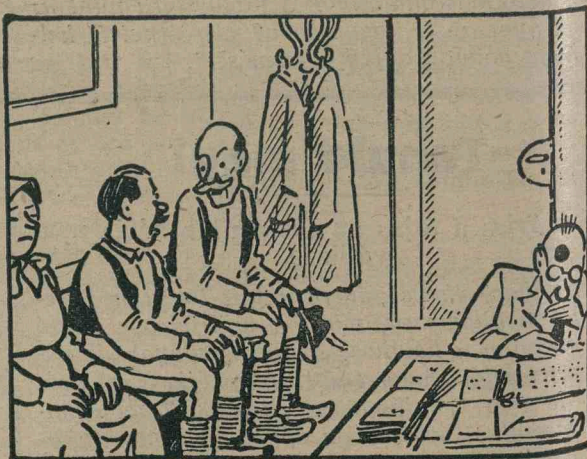
Mit tegyünk a juhok gyapjuevése ellen?

Mihelyt ez a rossz szokás fellépett, friss fe-nyőgalyakat tüleveleikkel úgy tesszük az ólba, hogy a beteg állatok kényelmesen hozzáférhesse- nek. Ha a tüket és finomabb kergét lerágták, is- mételjük az eljárást. Legkésőbb 6 hét múlva megszűnik a baj.

Miért nem szabad cukrot tenni az ecettel eltett ugorkába vagy zöldségsalátába?

Az ecettel eltett ugorka és zöldségsaláta le- vébe, hogy kellemesebb íze legyen, sokan cukrot szoktak tenni. Az eljárás azonban nem helyes, mert a cukor elősegíti az erjedések keletkezését. Így tehát ha cukrot teszünk a savanyúság le- vébe, elősegítjük annak megromlását. Sokkal cél- szerűbb, ha akkor, amikor az üveget télen hasz- nálatra kibontjuk megédesítjük kissé a levét. Nehány nap alatt az ugorka vagy zöldségsaláta az enyhe édeskés ízt felveszi anélkül, hogy er- jedni kezdene. Az elmondottak tehát arra figyel- metlenek, hogy az ecettel való eltevés alkalmá- val cukrot soha sem szabad használni.

Vigasztaló.

— Remélem szomszéd, ha majd sorra ke- rül, nem fog ennyire megvárakoztatni, mint az, aki most van benne az ügyvéd úrnál?

— Biz én nem. Én csak egy alig tíz éve hur- zódó peres ügyemet akarom az ügyvéd urral részletesen megbeszélni.